

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 41.

V Ljubljani, v soboto 14. oktobra 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrletno 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani; **Gradilne številke** 15. Uradne ure od 9—12 ure dop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Predrznost „Narodovih“ učiteljev.

Odkar se je sklenila famozna zveza slovenskih in nemških liberalcev v kranjskem deželnem zboru, je začel kranjskim učiteljem naraščati liberalni greben. Ker menijo, da imajo v omenjeni zvezi trdno zaslombo, podalo se jih je mnogo v službo „ponižnega sluge liberalne“ ter naskakujejo v „Slovenskem Narodu“ s pomočjo Malovrha vsak najnedolžniši pojav krščanske misli, češ, da se s tem ubija njihova, od krščanstva svobodna ali liberalna duša. Zlasti pa besni „Narod“ v imenu učiteljev zadnje mesece na mil. gospoda knezoškofa dr. Jegliča in na onih 30 učiteljev, ki so bili tako čudovito-svobodni, da so se udeležili brez privoljenja svojih, v liberalizmu potapljaljajočih se tovarišev duhovnih vaj. Noben pes ne cvili tako ostudno, če mu stopiš na rep, kakor cvilijo ti liberalni učitelji vsled strašnega dogodka, da je 30 vzgojiteljev slovenske krščanske mladine opravilo svojo krščansko dolžnost, da so skupaj molili in prejeli sv. zakramente. Nad knezoškofom so se nekako maščevali s tem, da so glavna bojovnika zoper krščansko misel, dr. Tavčarja in Hribarja, imenovali v Gorici častnima članoma, in sicer, kakor so sporočili v „Narodu“, iz političnih namenov. Ker se sedaj ves boj pri nas suče okoli krščanstva, tedaj je očitno, da so to storili iz namenov, ki so krščanstvu sovražni.

Niso pa zadovoljni liberalni učitelji, da so z omenjenim imenovanjem dali duška svoji „svobodni“ duši in hoteli pokazati, na kakšem temelju hočejo vzgajati našo mladino, njih predrznost sega še dalje. Primeri se včasih, če kdo potuje na jug, da vidi javno moliti Turka. Pusti ga pri miru, če ima le toliko olike, kakor učitelj Jaka Dimnik učenosti. A „Narodovi“ učitelji niti tega ne puste, da bi njihovi tovariši prišli v cerkev skupaj in ondi molili. Naravnost trdijo v svojem trobilu, da učitelj ne sme hoditi v cerkev, ker bi se s tem kazal farizeja, ampak, da

se sme le še doma v sobo zapreti in ondi moliti. Da je ta krivi nauk silno nevaren, ako pomislimo, da imajo učitelji še celo po sedanjih, cerkvi ne ravno naklonjenih šolskih zakonih dolžnost, mladino voditi v cerkev k sveti maši in prejetju sv. zakramentov, leži na dlani. Kako bo učitelj vestno izpolnoval to svojo dolžnost, ako je prepričan, da v cerkev vodi le same — hinavce?

Vrhunec predrznosti sta pa dosegla učitelja Rakovšek in Prebše, ki zahtevata v „Narodu“, da naj uredništvo objavi imena onih učiteljev, ki so se udeležili duhovnih vaj. To ne diši več, ampak je že prava pravcata inkvizicija. In „Narod“ si upa pisati v isti številki, da se v listih, „ki branijo krščanstvo, dobi v vsakem listu hujskanje, natolcevanje, žuganje, ali pa se še celo imena naravnost imenujejo, z namenom škodovati. To je krščanska ljubezen itd.“ — Cele golide blata je že Malovrh nametal na one krščanske učitelje in sedaj prideta še njihova stanovska tovariša ter zahteva, da naj se javno zaničujejo in z blatom obkidejujejo kar po imenih. Podtikal jim je „Narod“ že najnesramniše in najbolj sebične namene, zaradi katerih trdi, da so se udeležili vaj, takó da navadni človek, ki meni, da so ta podtikanja resnična, strmeti mora, da ima učiteljski stan v svoji sredi toliko korupcije. Sedaj pa hočejo začeti natezati te nepoštenne svoje tovariše po abecednem redu, da bi si pač nihče več ne upal stopiti v njihove vrste in, kakor nekdanji mučeniki, javno izreči: Kristijan sem! Ta predrznost liberalnih učiteljev je priklopela do vrhunca in krščansko našo ljudstvo je ne more pogoltniti molče.

Politiški pregled.

Položaj. Vlada je zaključila zasedanje drž. zbora in otvori novo zasedanje dne 18. t. m. Grof Clary je jako prijazen mož, bolj meden, nego je bil Thun. Neprenehoma konferira z vsemi korifejami avstrijske politike. Povabil je

k sebi tudi dr. Šusteršiča ter ga prosil podpore katoliško-narodne stranke. Dr. Šusteršič je odgovoril, da bode stranka postopala solidarno z desnico. „Narod“ je prav hud, da doslej še ni bil povabljen k Claryju ni dr. Tavčar, ni Malovrh. Clary se teh ljudij ne boji. No, po Ljubljani se širi vest, da pokliče Clary k sebi Prosenca, da se pri njem — zavaruje. Pri Claryju so bili tudi baron Hein, drž. posl. Berks, dež. posl. Sernec, drž. posl. Lemisch itd. Zelo se je Clary vrezal s češkima poslancema dr. Stranskym in dr. Žačkem. Dejal je tema desniškima poslancema, da je s srcem pri desnici, poslanca sta pa to vrgla v svet in spravila Claryja v grozno zadrego. Clary preklicuje, Žaček in Stransky pa trdita svojo. Clary se s svojo nedoločno barvo ne bode mogel dolgo držati. Poslanec Scheicher je te dni na shodu zahteval, da mora vlada prej odpraviti po § 14. z Ogersko sklenjeno nagodbo, predno more računati na podporo pri volitvah v delegacijo. Claryju in nemškemu poslancem diktirajo pogoje celo nemški občinski sveti. Tako je občinski svet v Opavi zahteval, da se mora češka gimnazija v Opavi takoj izključiti iz državne uprave. Štajarski nemški nacionalci pa silijo naravnost v obstrukcijo. Češke pesti se tudi vzdigujejo. 345 mladočeških zaupnih mož je sklenilo, poslati češke poslance v opozicijo in poslancem naložiti, vplivati, da gre vsa desnica v opozicijo proti tej vladi; pozvali so avtonomne in politične korporacije češke, da z vsemi svojimi sredstvi podpirajo opozicijo svojih poslancev, izjavili so se za složno postopanje vseh čeških strank, ki priznavajo češki državni in narodni program. Veselo dejstvo je, da so tudi češki veleposestniški poslanci složni z narodom. Danes ima izvrševalni odbor desnice sejo, v torek pa „Slovenska kršč. narodna zveza“. Vse kaže, da bode desnica skoro gotovo oddala prvo podpredsedniško mesto levici. Desnica hoče baje postopati strogo parlamentarno. Kakor znano, volila je desnica dr. Ferjančiča na to mesto, ker ga ni hotel vspre-

Plemeniti Dolničarji.

(Konec.)

Ivan Anton Dolničar (Thalnitscher von Thalberg) je bil rojen v Ljubljani dne 9. januarja l. 1662. Dopršil je gimnazijo v Ljubljani, potem je obiskoval visoke šole na Dunaju in v Rimu. V večnem mestu je postal doktor bogoslovja ter je bil l. 1685. posvečen v mašnika v baziliki sv. Petra. Kmalu potem je prišel v Rim ljubljanski knezoškof Žiga Kristof grof Herberstein. Vzel je Dolničarja seboj, ko se je šel poklonit papežu. Škof je spoznal, da je mladi doktor izredno talentiran mož. Nekaj časa je Dolničar še bival v Italiji, da je dovršil svoje izobraževanje, nato se je pa povrnil v Ljubljano. Kako ga je škof čislal, se razvidi iz tega, da ga je že l. 1689., ko je bil dr. Dolničar še le 27 let star, imenoval generalnim vikarjem ljubljanske škofije v duhovnih zadevah. Kazal je Dolničar v tej službi tako veliko spretnost in učenost, da sta ga potem še dva škofa, Ferdinand grof Kühnburg in Frančišek Karol grof Kauniz, pri nastopu ljubljanske škofije potrdila v istem dostojanstvu, tako da je bil Dolničar škofovski namestnik do konca svojega življenja.

Cesar Leopold I. je l. 1700. Ivana Antona Dolničarja imenoval stolnim dekanom ljubljanskega kapiteljna. Sedaj je začel Dolničar izvrševati svoje imenitne načrte. Dne 15. januarja l. 1700. je sklical kanonike v svojo hišo na posvetovanje. Predlagal je, da naj se podere stara stolnica, katero je bil hudi potres dne 11. februarja l. 1699. močno poškodoval, in sezida lepa, nova škofijska cerkev. Kapitelj ni predloga samo vsprejel, ampak ga tudi naglo pomagal izvršiti. Že leta 1701., od 8. aprila do 14. maja, so podrli staro stolnico, sezidano l. 1356. v gotškem slogu, in precej nato so začeli z zgradbo nove cerkve po načrtih jezuita Andreja Poza (de Puteis) in arhitekta Frančiška Bombasia. Zidanje je nadzoroval ljubljanski zidar Mihael Zamrl. Duša pri vsem tem važnem podjetju je bil dekan Dolničar. Srečno so že prvo jesen cerkev spravili pod streho in potem jo je krasno poslikal umetnik Julij Qualia. L. 1704. so pa začeli zidati stolpa in 19. julija l. 1706. je bila veličastna stavba gotova. Vesel je bil dekan Dolničar, ko je gledal dne 8. maja l. 1707. po srečno dovršenem delu iz raznih župnij prihajajoče procesije k posvečevanju nove stolnice. Nato se je lotil Dolničar zidanja semenišča po

načrtih stavbenika Martinuzzija. Poslopje sprva ni bilo namenjeno samo za bogoslovce, ampak kot vzgojevališče za sinove kranjskih plemenitnikov in se je tedaj zvalo „Collegium Carolinum Nobilium“. Dolničar ni bil pri semenišču, ki se je gradilo od l. 1708. (dne 9. junija 1708 so vložili vogelni kamen) do l. 1713., le načelnik stavbenega odbora, ampak je porabil za zgradbo tudi več tisoč goldinarjev iz svojega žepa. Semenišču je dal napis „Virtuti et Musis“.

Hrepenenje po kreposti in vedi je bilo vzor Dolničarjevega plemenitega srca, kar nam dokazuje vse njegovo življenje. Pri „Družbi zjedinenih“ si je izbral geslo „Soli Deo“ (Bogu samemu) in kot član „Akademije delavnih mož“ je nosil ime „Sedulus“ (Marljivi). Bil je prijatelj siromakov in sovražnik pojedin. Da bi poživljal med ljubljanskimi duhovni veselje do vednosti, uvedel je Dolničar duhovne konference, ki so donasale obilo koristi. V njegovi hiši so se zbirali ljubljanski duhovni vsak petek, posvetovali se in razpravljali pod njegovim vodstvom razna vprašanja, tičoča se bogoslovja in znanstva sploh. V stolnici, šentpeterski, špitalski in trnovski cerkvi je generalni vikar Dolničar uvedel poduk otrok v krščanskem nauku. Kateheze so se pri-

jeti noben levičar. Nemški krščanski socialci delujejo na to, da levica sedaj sprejme to mesto. Za predsedniško mesto namerava desnica baje kandidovati Dipaulija.

Jezikovne naredbe bode razveljavila vlada z odlokom dne 17. t. m. Baš pred otvoritvijo drž. zbora. bode torej zavrelo po Češkem. Čehi bodo skrbeli, da prva seja drž. zbora ne bode mirna.

Staročeška stranka prične zopet s političnim delovanjem. Dne 22. t. m. ima v Pragi shod svojih zaupnih mož.

Knez Alfred Liechtenstein, kateri je nameraval postati Thunov naslednik, je odložil svoj mandat v štajarskem dež. zboru. Za njegov mandat bo hud boj.

Nemško-avstrijska zveza je praznovala preteklo nedeljo dvajsetletnico. Avstrijski Slovani se te dvajsetletnice niso veselili.

Ogerski drž. proračun izkazuje prebitka 1,831,583 kron.

Financijska hrvatsko-ogerska nagodba. Te dni sta se sešli obe regnikolarni deputaciji, da se posvetujeta glede obnovljenja financijske nagodbe. Vprašanje glede nagodbe in njenega obnovljenja je za Hrvate neizmerne važnosti. Vender, kakor pišejo madjarski listi in uradne „Nar. novine“, ni glede nagodbenega vprašanja nobenih težkoč. To seveda najbolj osvetljuje uradne kroge. Dočim je splošno znano, da sedanja nagodba potiska Hrvatsko v vedno večje gospodarsko nazadovanje, vender se hrvatski vladi ne zdi potrebno, da bi zahtevala od Madjarov vsaj malo večje pravičnosti. Grof Hedervary se je že sporazumel z njimi, in to je vsekako dovolj, da se nagodba obnovi po današnjem „status quo“. Za deset nadaljnih let bode torej Hrvatska zopet zvezana z verigami gospodarskega suženjstva.

Razpadanje Frankovščine. Po štiriletnem svojem „čistem“ delu se je začel dr. Franku kljub vsemu njegovemu razgrajanju majati temelj lastne njegove „čiste“ hrvatske stranke prava. Jeden izmed najognjeviteljših njegovih pristašev, pesnik dr. Tresić-Pavičić, mu je pokazal hrbet ter prav krepko udaril po njem v listu „Croatia“, kateri list je bil istotako doslej Frankov prijatelj. Tresić izjavlja v svojih člankih, da on danes jasno spoznava, kaj pomeni to, da se dan na dan posvečuje cel list („Pravo“) izdajici in lopovu, kakor je Dreyfus, in da stopa s tem na stran onih, ki hočejo iz svojih framaonskih lož komandirati celemu svetu. S tem Tresićevim nastopom je Frank silno mnogo izgubil, zlasti z ozirom na Dalmacijo.

Skupščina stranke prava. Dne 25. t. m. bode imela hrvatska stranka prava svojo letno skupščino, in sicer tega leta na Brodu ob Savi. Upamo, da bode letošnja skupščina vredna lanskega zbora na Trsatu. Ob enem se nadejamo, da bodo tudi letos pokazali Slovenci svoje so-

glasje s stranko prava in po nji s celim hrvatskim narodom.

Srbske radikalce je hotel Milan ugnati v kozji rog z njihovim voditeljem Pasičem. Tožil ga je veleizdajstva. To je na Pasiča tako vplivalo, da je pal pred Milanom in Aleksandrom na kolena in obljubil razpustiti radikalno srbsko stranko. Radi tega je bil pomiloščen. Pasič bode razpust radikalne srbske stranke naznanil v „Odjeku“, a srbski radikalci se bodo strahopetnemu svojemu vodji le smejali. Pasič bode šel, srbske radikalci pa ostanejo na braniku domovine kljub Milanovim grozodejstvom.

Vojna med Transvaalom in Angleško se je začela. Boerci so 11. t. m. vdrl v Natal. S tem so Boerci prekrizali račune Angležev, ki so mislili, da bodo Boerci čakali, da Angleži zbero ob mejah vso svojo vojno moč. V Transvaalu je oboroženih državljanov 30.000, v Oranje Vrijstaat 25.000, v Kapu 60.000, v Natalu 5000, skupaj 120.000 mož. S prostovoljnima koroma, nemškim in holandskim, je okolu 130.000 mož.

Domače novice.

Osebnosti. G. dr. Tomo Zarnik je imenovan zdravnikom v Zagorju. — Dr. Geiger se preseli iz Krškega v Ljubljano. — Primarij dr. Vinko Gregorič iz Ljubljane zastopa kranjsko zdravniško zbornico pri letošnjem sestanku avstrijskih zdravniških zbornic v Badnu pri Dunaju. — Na pripravnici za srednje šole v Gorici poučuje suplent g. Fr. Orešec namestu nemškega nacionalca Morota, katerega nastop so slovenski krogi zabranili. — G. Ivan Vrščaj je imenovan suplentom v Kopru.

Pastirski list prem. gosp. knezoškofa dr. Jegliča, ki se bode bral jutri s prižnic, poroča, da je ministerstvo dovolilo pobiranje darov za škofovske zavode od hiše do hiše. Razveselili se bodo tega kristijani, težko gledajoč, kako pri nas napreduje „luteranstvo“, ki hoče, kakor pred 300 leti, uničiti katoličanstvo. V drugem delu pastirskega lista knezoškof dokazuje, da liberalni učitelj, kateremu smrdi duhovne vaje, ni sposoben vzgajati krščanske otroke.

Zveza z Nemci se bode nadaljevala! Če kdo misli, da je Tavčarjeva nemškutarska stranka le slučajno sklenila zvezo z Nemci, se moti. Zopet je „Narod“ podal dokaz, da je to program njegove klike. V članku, v katerem očita dr. Šusteršiču, da je napravil alijanco z grofom Chlaryjem, in da bode katoliško narodna stranka na Kranjskem vsled tega dobivala od vlade podpore, piše tako: „V najvažnejših javnih zastopstvih na Kranjskem, v deželnem zboru in drugih korporacijah, je veljava klerikalne stranke padla pod nič, in skrbeli bomo, da ostane v tem položaju, in ta naša skrb ne bo brez uspeha“. V kranjskem deželnem zboru je slovenskih liberalnih poslancev manj, kakor katoliško narodnih.

pali so ga v ljubljanski stolni cerkvi. Kapitelj je l. 1721. postavil zaslužnemu možu v stolnici poleg altarja sv. Dizme spomenik, ki se še danes vidi vzdignjen v stransko steno. Nad dolgim napisom, v katerem se naštevajo Dolničarjeve zasluge, stoji lep njegov doprni kip iz belega marmorja.

Zanimiva so pisma, ležeča v kapiteljskem in škofijskem arhivu, katera so pisali generalnemu vikarju Dolničarju v latinskem, nemškem in italijanskem jeziku trije ljubljanski škofje, namreč škof Žiga grof Herberstein, ki je več let bival v samostanu sv. Filipa Nerija v Perugii na Laškem, ko je bil l. 1701. resigniral na ljubljansko škofijo, škof Ferdinand Karol grof Kühnburg in škof Francišek grof Kauniz. Iz pisem se razvidi, da je bil Dolničar jako dobro poučen o razmerah v škofiji in da je moral biti izredno delaven in splošno spoštovan mož.

Aleš Žiga Dolničar (Thalnitser von Thalberg) je bil rojen kot prvi sin dr. Ivanu Gregorju pl. Dolničarju v Ljubljani dne 5. avgusta l. 1685. „Bog mu daj duba modrosti in uma!“ je zapisal ob njegovem rojstvu oče v svoj dnevnik. Postal je Aleš Žiga v resnici moder mladenič. Študiral je v Ljubljani, v Rimu in v Perugii.

Po zvezi z Nemci je pa klerikalna stranka padla na nič in „Narodovci“ bodo skrbeli, da ostane v tem položaju. Pribijamo!!

Koroški Slovenci o novem ministerstvu. „Mir“ pravi: „Mi nimamo pravice dajati slovenskim poslancem kakih nasvetov, toda imamo pravico kritikovati njih postopanje. Ako bi kateri naših poslancev upal podpirati novo ministerstvo, imenovati bi ga morali mi in ves narod, da je izdajica, da je slovenski Iskariot. Novo ministerstvo je liberalno, kapitalistično in nemško, in v tako ministerstvo verno, kmečko in narodno zavedno slovensko ljudstvo nima zaupanja. Naši poslanci so sedaj le v opoziciji na pravem mestu.“

Tržaški Slovenci in nova vlada. Na shodu političnega društva „Edinost“, ki se je vršil preteklo nedeljo pri sv. Ivanu, ste bili sprejeti soglasno naslednji resoluciji: 1. izreka se za neobhodno potrebno, da se jezikovne razmere uredi na podlagi narodne enakopravnosti pravično za vse avstrijske dežele, ne pa samo za češke, in pozdravlja z veseljem sklep „Slovenske krščansko-narodne zveze“ na Dunaju, s katerim se to zahteva. — 2. pričakuje se od državnih poslancev „Slovenske krščansko-narodne zveze“, da stopijo v najostrejšo opozicijo, ne samo proti sedanji vladi, ampak proti vsaki avstrijski vladi, ki ne bo ustrezala opravičenim zahtevam Jugoslovanov.

Kaj bo z dr. Ferjančičem? Vse kaže, da je Malovrh Ferjančiča pokopal, ko je objavil v „Narodu“ blejski govor, katerega je zastopnik potem popravil sam dr. Ferjančič. Govor bi bil v resnici lahko padel v jezero, namesto, da je prišel v list, kajti podpredsednik drž. zbornice skoraj, da ne sme biti „prononsiran“, kakor istega madeža ne sme imeti pri nas noben odbornik družbe sv. Cirila in Metoda. Ako upoštevamo, kako „Narod“ divja na vse, kar je krščanskega, in da je dr. Ferjančič v zvezi z židom Penižkom glavni „Narodov“ krmitelj, ako pomislimo, kako brezobzirno očita „Narod“ vsako mrvico, katero dobi gospodarska organizacija od vlade in grozeč dviga pesti, ako se ozremo na to, da liberalno napredna stranka na Kranjskem stalno izrablja častno stališče Ferjančičevo v državnem zboru v svoje strankarske namene — občudovaje bomo hvalili samozatajevanje slovenskih krščanskih poslancev, ako bodo v kljub temu nabrusili nekaj sulic, da ohranijo liberalni kurs, ki bo sedel z dr. Ferjančičem na podpredsedniškem mestu.

„Slavija in Židje.“ Skoro vse naše zavarovalnice so židovske sinagoge. Tudi banka „Slavija“ ni brez Židov. Tako smo poročali po drugih listih, katere imamo pri rokah. „Slov. Narod“ nas je nagnal z lažnikom. Te dni je pa „Slovenec“ kot pričó, da je v „Slaviji“ mnogo Židov, navedel češkega pisatelja, ki razmere pri „Slaviji“ dobro pozna. Hribar in „Slov. Narod“ bodeta sedaj trdila, da laže Čeh.

ljubile tudi odraščeni in uvedli so jih po vsi škofiji, kar je mnogo pripomoglo k temu, da je napredovalo med ljudstvom lepo krščansko življenje. V stolnici, kateri je oskrbel prekrasno opravo, je ustanovil devetdnevno pobožnost na čast včlovečenju Sina božjega in štiridesetno pobožnost ob prazniku sv. Rešnjega Telesa. Veliko je pripomogel k razširjenju češčenja Matere božje in sv. škofa Maksima, katerega časti stolnica za svojega patrona. Napraviti je dal v stolnici mrliški zvonec in potem so si take zvonice omislili tudi pri drugih župnih cerkvah po škofiji, da so začeli z njimi zvoniti umrlim.

Dolničar je skrbel za vedo s tem, da je ustanovil v Ljubljani l. 1701. prvo javno knjižnico. Knezoškof Žiga Kristof grof Herberstein, stolni prošt Ivan Krstnik Prešeren in stolni dekan Dolničar so podarili tej knjižnici vse svoje knjige. Sprva so bile knjige shranjene v tesnih prostorih nad zakristijo nove stolne cerkve, potem se je pa za nje določila krasna sobana v semeniškem poslopju, kjer je knjižnica še dandanes.

L. 1712. so kranjski deželni stanovi Dolničarja soglasno izvolili za svojega odbornika. Umrl je dekan Ivan Anton pl. Dolničar v Ljubljani dne 19. aprila l. 1714., star 52 let. Poko-

Bival je tačas v Perugii upokojeni ljubljanski škof Žiga Kristof Herberstein, ki je mnogo občeval z vrlim mladeničem Alešem, ker je bil iskren prijatelj njegovemu stricu dekanu Dolničarju. Tu je postal Aleš Žiga doktor prava. Prijel je zgodaj za pero in sedemnajstletni mladenič je že spisal l. 1701. knjigo „Cithara in coelum translata“. Pečal se je potem z zgodovino umetnosti in risanjem. Nekoliko njegove rokopisne ostaline hrani ljubljanska semeniška knjižnica. Postal je član „Akademije delavnih mož“ v Ljubljani in upalo se je, da bode veliko storil za vedo in domovino, ker je kazal izredne zmožnosti. A umrl je v cvetu življenja, še le 24 let star. Dne 6. oktobra l. 1708. ga je smrt pokosila v Neapolju. V zunanjo steno ondote cerkve sv. Rozalije so mu vzdali nagrobno ploščo, katere napis se pričinja s kronogramom: „Flori in flore aetatis praemature deciso“.

Obžalujemo sicer, da se Dolničarji v svojih spisih niso zavedali svoje slovenske krvi, a priznati jim moramo vender častno mesto med slavnimi Ljubljančani. Na zgodovinskem in umetnostnem polju so nam plemeniti Dolničarji ostavili dela, ki jim zagotavljajo trajen spomin v analih ljubljanskega mesta in domovine.

Slovenske zavarovalnice. „Primorski list“ pravi: „Ljubljanski „Slov. List“ je sprožil misel o slovenski zavarovalnici zoper ogenj, pri kateri naj se v prvi vrsti zavarujejo vsa cerkvena poslopja na Slovenskem. V kratkem se bo vršilo zborovanje glede ustanovitve. Če se pomisli da je nemalo cerkvenih poslopij na Slovenskem zavarovanih pri „Slaviji“, koje zastopnik je tisti Hribar, ki je glavni delničar pri „Slov. Narodu“, in ki je sodeležen potemtakem greha, da se rodoljubna duhovščina tako podlo mrcvari v tem ostudnem listu slovenske inteligence, potem je ta korak gotovo umesten in ga je najtopleje pozdravljati!“ — Tudi „Slovenski Gospodar“ zabelezuje z zadoščanjem snovanje domače zavarovalnice.

Duhovnik iz Kašlja se išče! Kdor ga najde naj pove „Narodovemu“ uredništvu. — Taki oklici bi bili umestni po „Narodovemu“ pisarjenju o konkurzu konsumnega društva v Kašlju. To društvo so bili kmetje ustanovili proti volji „Gospodarske zveze“ v Ljubljani v konkurenco konsumnemu društvu pri Devici Mariji v Polju. „Gospodarska zveza“ kašelskega društva ni hotela vsprejeti med svoje člane, vsled tega društvo ni moglo izhajati. Društveniki so to izprevideli in izvolili odbor, ki je deloval na združenje s konsumnim društvom pri Devici Mariji v Polju, in to tudi dosegel. Dolgovi so vsi poplačani. „Narod“ je o tej stvari pisal v članku „Prvi konkurz“ po stari obrabljeni šabloni, namreč: duhovniki so vsega krivi, tudi v tem slučaju je bil vsega kriv kašelski duhovnik, ki je ljudstvo nahujskal, da je ustanovilo konsumno društvo, in se sedaj, ko so ljudje v nesreči, odteguje vsakemu posredovanju. Kriv je, pravi „Narod“, knezoškof, ki je bil v Kašlju, in se je ondi prepričal o nepotrebi konsumnega društva, pa ni niti s prstom mignil, da bi preprečil njega ustanovitev. — Res pa je to, da v Kašlju ni nobenega duhovnika in ga nikdar ni bilo, in da knezoškof nikdar še v Kašlju ni bil. Slovenska inteligenca pa verjame „Narodu“ — vse. Laž je, da ta inteligenca nima vere. Ima jo, če ne škofovske, pa Malovrhovo.

Stavka tiskarjev? V nedeljo so imeli ljubljanski stavci zopet zaupno posvetovanje pri Lloyd. Posvetovali so se o svojih zahtevah glede popolne preosnove sedaj veljavnega tarifa. Dne 1. oktobra t. l. zbrali so se na Dunaju zastopniki tiskarn ter oni tiskarskih pomočnikov, da se dogovore o novem tarifu za prihodnjo dobo. Sedanji tarif je namreč zveza tiskarskih uslužbencev za novo leto odpovedala. Obe stranki ste bili v tem jedini, da je z ozirom na vladajočo splošno draginjo potrebna preosnova tiskarskih plač, vendar sta se pa načrta v toliko razlikovala, da se stranki nista mogli zjediniti in se je posvetovanje pretrgalo. Zastopniki delojemalcev so stavili nekaj zahtev, katerim zastopniki podjetnikov niso pritrdili. Vsled tega se bodo skoro gotovo z novim letom pričela stavka vseh avstrijskih stavcev. Naše simpatije so vsakakor na strani opravičenih zahtev. Principali groze, da vsled štrajka domačih delavcev, utegne priti do dela mnogo zunanjih, zlasti ogerskih in hrvatskih stavcev, česar se pa domači stavci baje ne strašijo, ker bodo tuji stavci našim razmeram mogli težko zadoščati.

Socijalni demokratje in župan Ivan Hribar. Socijalni demokratje so dobili za svoj nedeljski shod od ljubljanskega župana na razpolago dvorano „Mestnega Doma“. Na prvem shodu, ki se je vršil v tem novem mestnem poslopiju, so se torej čule besede: „Nikake posesti ne priznavamo kot domovino, narod nima prav nič opraviti z zemljiščem, s kosom zemlje“. Zabavljalo se je proti samoslovenskim uličnim napisom. Poslušalcev je bilo precej, ker je bil to prvi shod v novi dvorani. Župan Hribar naj le podpira socijalno demokracijo s tem, da ji daje na razpolago najlepše zborovalne prostore v mestu, nasledke naj si potem pripíše samemu sebi, samo komedije z „radikalnim Slovincem“ naj dalje ne igra.

Slovensko gledališče. Minuli teden so uprizorili na našem odru Langmannovo dramo „Jernej Turazer“ in veseloigro „Igra piké“, mi smo bili žalibog zadržani. V torek

je bila premiera Josip Stritarjevega obraza. iz domačega življenja v štirih slikah „Logarjevi“. Ker priobčimo obširno oceno pozneje, zakaj, to povemo takrat, omenimo danes le, da je bilo gledališče še precej dobro obiskano, da so precej ploskali in da je g. Verovšek uprav briljantno igral starega Logarja.

„Slovanski Svet“ ne bode več izhajal.

Posredovalnica za delo v Ljubljani. Iz delavskih krogov se nam piše: Mnogo se je vže govorilo in tudi pisalo o potrebi splošne posredovalnice za delo v Ljubljani. Mestni magistrat se je na prigovor g. svetnika Podgorška pečal s tem vprašanjem, toda naši, v socijalnem oziru za ljudstvo preskrbni mestni očetje so posredovalnico pokopali na dno magistratnega papirnega koša. Vkljub temu pa posredovalnica za delo ni postala nepotrebna, posebno ne za delo iskajoče osebe. Kdor tega ne veruje, naj se potruži v privatne posredovalnice služb. Tam bode videl koliko „kronc“ puste uboge služkinje in hlapci za „dobre službe“, katere jim preskrbuje agent ali agentinja. V kolikor se pa tiče kakega centralnega poizvedališča o delu rokodelcev, nima o tem, razun pekov in usnjarjev, nobena stroka rokodelstva nič. Vsakdo je navezan poizvedovati za delo okoli mojstrov, kar je gotovo težavno, in vselej onega mojstra, ki delavca potrebuje, ne najde. Tako nimajo trgovski pomočniki in sluge tudi nobene posredovalnice o svojih kondicijah in delu. Na vse strani kaže, da se mora v prilog obrtu in delu ustanoviti v Ljubljani posredovalnica za delo. Posredovalnica bo morala seveda skrbeti za kolikor mogoče popolni statistični izkaz služb in popolno evidenco praznih mest. Za delojemalce ni skrb, teh bode vedno dovolj vsake stroke in vrste. Saj živimo v srečnem liberalno-kapitalističnem družabnem redu. Toda posredovalnica ne sme omejiti svojega delokroga samo na Ljubljano, njen delokrog bodi neomejen. Saj bo tako mogla uspešno in plodonosno delovati. Treba bode tudi primerne prostora in vsaj jednega, za stvar vnetega in v tem zvedenega uradnika, ki bode posloval ves dan. Toda, kdaj se to izvrši? To je vprašanje. Letos bode zboroval v Ljubljani vseslovenski delavski shod, ondi naj bi se stvar spravila v razgovor, stopilo naj bi se v dotiko z vsemi našimi društvi, ter naj se na podlagi vspeha razgovorov in sklepa ustanovi posredovalnica za delo. Gotovo je, da vsaj od pričetka zavod ne bo mogel delati čisto brezplačno, treba bo za pokritje stroškov denarja in ta se bo moral nabrati od strank, toda postaviti se mora tak tarif, da ne bodo izkoriščali nikogar. Za posebno revne ljudi bodi posredovalnica takoj brezplačna. Upamo, da prihodnje leto ne bode treba več govoriti o ustanovitvi, marveč o lepih vspehih posredovalnice za delo.

Sloga med hrvatskim delavstvom. O tem veselem pojavu se nam piše iz Zagreba: Vedno bolj nepovoljno stanje hrvatskega naroda, zlasti med poljedelci, obrtniki in delavci, je povzročilo, da se je odstranila abnormalnost, po kateri je bilo hrvatsko delavstvo na željo tujcev razdeljeno v nasprotna dva tabora. Pristaši dosedanjih privržencev pokrščenega žida dr. Franka in pristaši stranke prava so se medsebojno sporazumeli ter zasnovali samostalno hrvatsko delavsko stranko, katere naloga je, da dela na temelju krščansko-socijalnih principov, v politično-narodnem smislu pa na temelju programa stranke prava, kakoršna je bila pred razdorom. To je pravo zadoščanje stranki prava in odločna obsodba razkolnika Franka. Da je temu res tako, dokazuje Frankovo „Pravo“, ki se z vsem ognjem upira tej slogi. S tem seveda le škoduje svoji družbi, ker oni, ki so mu včeraj verovali, sedaj uvidajo, kaj pomeni Frankovo delo, ker ga toliko boli, da se pravi in pošteni Hrvati med seboj družijo.

Delavsko gledališče. „Slovenska kršč. soc. zveza“ v Ljubljani bode v nedeljo dne 22. oktobra t. l. priredila v veliki dvorani „Kat. Doma“ tri predstave. Igral bode „dramatični odsek“ dr. Krekovo izvirno veseloigro „Pravica se je izkazala“, dalje glumo „Vedeževalka“ in burko „Morilci v Kravji dolini“. Blagajna se odpre ob 6. uri zvečer, začetek ob 7. uri.

Cene prostorom sedeži: I. vrste 50 kr., II. vrste 40 kr., III. vrste 30 kr., IV. vrste 20., sedeži na galeriji 30 kr., stojišča 10 kr. Sedeži se prodajo naprej v prodajalnici pri Brusu (Štefetu) pred škofijo. Želeti je, da si slavno občinstvo pravočasno omisli sedeže, ker je zanimanje za prvo letošnjo predstavo „Delavskega gledališča“ jako veliko.

Mazilo za Slovence. Slovinci dobimo uradne menjične blankete po 4, 6, 8 in 10 kron s slovenskim tekstom. Ali bi bilo torej treba slovenskim poslancem v opozicijo? Clary nam je dal velikansko koncesijo.

Slovenska organizacija na Koroškem. Otvoritev zadružnega skladišča v Sinči Vasi bode še-le 22. oktobra. Do 15. t. m. stavba ni mogla biti gotova. Ob otvoritvi bode govoril g. dr. Ivan Šusteršič iz Ljubljane, dalje potovalni učitelj Kač iz Žalca in dež. poslanec Grafenauer. Jutri imajo koroški Slovinci pri Venediku v Ribnici, občina Št. Peter pri Velikovcu, shod.

Gospodarska organizacija. Ustanovilo se je „Društvo skupne pomoči ob nesrečah pri poslopijih posestnikov, stanujočih v občinah Selca, Železniki in Sorica.“

Čudna ravnopravnost. Baron Hein menda misli, da bode skoro Claryjev naslednik. Slovencev je na Kranjskem 95 %, in vendar baron Hein oklice za nabiranje darov za olajšanje bede na Solnograškem, povzročene po povodnji, priobčuje v prvi vrsti v nemščini in še-le potem v slovenščini!

Tržaški Slovinci na gospodarskem polju. „Tržaška posojilnica in hranilnica“ je imela do konca septembra t. l. prometa 1,542.756 gld. 20 kr. Letos je prometa več za 794.596 gld. 16 kr.

Za hrvatske dijake v Pazinu so darovali po 100 kron: „Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“, „Tržaška posojilna in hranilnica“ in „Naša Straža“. — 4000 kron je podaril slovenski mecen g. Kalister iz Trsta. Ta svota se je naložila v isterski posojilnici, da se obresti porablja v podporo dijakom. — Biskup Strossmayer je poklonil za pazinsko gimnazijo 2000 kron.

Podpirajte domačine! Brata Zupan v Kamni Gorici izjavljata, da orglje po dispozicijah s 13. registri, 2. manualoma, kakeršne so v Šturijah od tuje tvrdke dobili za 2850 gld., naredita za 2400 gld. Brata Zupan sta res tako večča orgljarska mojstra, da bi bila dolžnost slovenske duhovščine poprej poprašati pri njih predno gre k tujim mojstrom.

„Los von Rom!“ so peli v Kočevju preteklo nedeljo mej gledališko predstavo. Kočevski okrajni glavar je bil v dotičnem hotelu, pa ni ničesar dejal, Wolf je kočevski bog, zato se Kočevcem ne sme skiviti lasu.

Ljubljanski knjigoveški pomočniki so svojim delodajalcem izročili pogoje, pod katerimi hočejo od 23. t. m. še nadalje delati, sicer prično stavko. Zahtevajo zvišanje plače, določeno število učencev in naposled — 1. majnik kot praznik. Ta poslednja zahteva jim ne pridobi simpatij.

Služba občinskega tajnika za občini Bistrica in Globasnica na Koroškem je razpisana. Plače letnih 400 gld., poleg tega ima še razne druge dohodke. Zahteva se znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Slovensko uradovanje. Prošnje na „Našo Stražo“ v Ljubljani.

Plače štajarskih učiteljev. Od deželnega zbora štajarskega sprejeti zakonski načrt, tičoč se regulacije učiteljskih plač, je dobil cesarjevo sankcijo.

„Qui!“ Tako se je oglasil pri kontrolnem shodu v Trstu neki Lah, a ga niso zaprli. Zadnje dni pa smo čuli, da so Slovence takoj slišali, ako so se na kontrolnih shodih oglasili s „Tukaj!“ in so jih jako postrežljivo odvedli v zapor.

Polento in mačke imajo radi Italijani. Te dni so odšli domov laški delavci, katere je Avstrija namestu domačih delavcev uslužbovala pri skladiščih v Trstu. V svojih bivališčih so pustili polno mačjih kož. Može so se v Avstriji preobjedli polente, zato so lovili po skladiščih mačke in jih jedli.

Ljudsko štetje v tržaški okolici. Tržaški Slovinci zahtevajo: 1. naj se operat ljudskega

štetja odvzame magistratu in izroči c. kr. drž. oblasti; 2. naj se tudi posestnikom po okolici pošiljajo popisne pole, kakor v mestu; 3.) naši poslanci naj delujejo na to, da se zakon o ljudskem štetju od l. 1889. premeni tako, da se bo štetje vršilo na podlagi narodnosti in ne na podlagi občevalnega jezika; 4. c. kr. vlada naj poskrbi primernim potom za to, da se bo ljudsko štetje vršilo strogo zakonito.

Grozen samomor. Pri Opčinah našli so v grmovju strašno opečeno truplo nekega 23letnega Tcherniga, ki se je spravil s sveta s tem, da si je obleko s petrolejem polil in jo zažgal.

Razpisani so v ljubljanski škofiji: Lambergov kanonikat in župnije: Jesenice, Koprivnik, Podkraj, Topla Reber in Velike Poljane do 11. novembra.

Trgovca z dekleti so prijeli v Trstu. V njegovi družbi ste bile tudi dve Kranjci, katerima je tič obetal zlato življenje v Jafi. Trgovec s človeškim mesom se zove Josip Schneider ter se je predstavljal za železniškega inženirja iz Švedske, a je navaden dninar.

Vabilo k veselici, katero priredi prostovoljno gasilno društvo v Preddvoru dne 15. oktobra 1899., ob 3. popoldne v gostilni pri Majdiču. Vspored: Pozdrav gostov, petje, govor in srečolov. Vstopnina prosta. Pri skrajno neugodnemu vremenu se preloži veselica na 22. oktobra 1899. Ker je čisti dohodek namenjen za gasilno orodje, k obilni udeležbi najuljudneje vabi poveljništvo.

Povozil je 4. t. m. po noči poštni vlak pri postaji Il. Bistrica čuvaja Fr. Moharja.

Novo cerkev „Notre Dame de Zion“ je danes teden posvetil škof Šterk v Trstu.

Nova knjiga za ameriške Slovence je izšla ravnokar v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu. Ta knjiga je: „Katekizem za katoliške šole v združenih državah ameriških“. Sestavil in izdal J. S. Šušteršič v Jolietu.

Proti kmetijskim zadrugam je pričel na Goriškem hujskati Gabršček. V nedeljo se je vršil shod v Tomaju, na katerem se je govorilo o kmetijskih zadrugah. Gabršček pravi, da bo radi tega sklical shod trgovcev in obrtnikov. Gabršček bo s takim neutemeljenim rovanjem postal nesreča za Goriško.

Umor in samomor. Trgovec Keršič v Trstu je ustrelil svojo soprogo in potem samega sebe. Našli so ju mrtva v stanovanju. Vzrok ljubosumnost. Samomorilec je brat tržaškega državnega pravnika.

Slovenski trgovci in obrtniki v Gorici izvolili so pri posvetovanju v „Šolskem Domu“ poseben odsek za pospeševanje obrtnije in trgovine. Odsek prične v kratkem svoje delovanje.

Obrtna razstava v Gorici. Prihodnje leto bodo v Gorici priredili obrtno razstavo v spomin 50letnice, odkar je Gorica dobila avtonomijo in lastni statut ter je bila ondi ustanovljena obrtna in kupčijska zbornica. Razstava bude meseca avgusta.

Match Ferkovič Iros. V nedeljo sta ta izborna kolesarja tekmovala na tukajšnjem dirkališču. Ferkovič, najboljši hrvaški kolesar, je pozval g. Iros-Počkaja na match, katerega ni upal sprejeti noben hrvaški kolesar. Počkaj je prevzel tekmovalje in na dirkališču zmagal g. Ferkoviča za 1/4 sekunde. G. Počkaju so slovenski biciklisti poklonili lavorov venec. Nadaljni vsprej III. narodne dirke, katero je priredil klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“, je bil zelo zanimiv. Pri dirki junijorjev je prišel prvi na cilj g. Bončar, pri borbi za prvenstvo celjskih biciklistov „Sokol“ je zmagal g. Pavel Detiček, pri borbi za prvenstvo kolesarjev društva „Ilirija“ je bil prvi g. Bončar, pri dirki gostov je bil prvi g. Ferkovič, pri borbi za prvenstvo biciklističkega kluba „Ljubljana“ je zmagal g. Počkaj, pri handicapu g. Ferkovič, naposled je vozil g. Počkaj, 10 km z motor tandemom kot vodičem. Prevozil je to progo v 13 minutah in 9 sekundah, bil bi pa potreboval še manj časa, da bi bil motor hitrejši. Po dirki se je vršil koncert, kjer se je seosebno navdušeno napolnilo navzočnemu učitelju g. Gostinčarju iz Žalca. Tega vrlega narodnega mučenika nosili so na ramenih.

Sveta maša bude 22. oktobra ob 8. uri zjutraj na Rožniku. — Odbor „Katol. delavskega društva.“

Časnikarstvo. „Coriere di Gorizia“ je prenehal izhajati. Moral bi plačati pravne stroške za pravdo Budin, zato je zmrznil. Namestu njega skoro izide drug list iste barve.

Cesarski manevri so končani. Davkoplačevalci so za par lepih goldinarčkov lažji.

Pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah je zadnjo nedeljo dne 8. sept. priredilo jareninsko politično društvo političen shod, ki se je res lepo obnesel. Došlo je mnogo kmetov. Nastopili so trije govorniki. Jareninski kaplan g. Gomilšek je v iskrenih besedah izpregovoril o ljubezni do materne jezika. Ljubiti smo dolžni materni jezik svoj, ker je božji dar, ker je jezik, ki ga je nas učila naša mati, ker je imeniten in svet, — v njem se sme — kot so ga govorili predniki naši, popevati sv. mašo — ker je lepo razvit in olikan in ima že dovolj lepo slovstvo in ker je od l. 1867. popolnoma enakopraven z nemškimi jeziki. Odvetnik g. dr. Pipuš je pojasnjeval naše politične terjatve. Odpravi se naj krivični volilni red in ravna se naj število poslancev po številu prebivalstva; vsi naj volijo skupaj, zato se naj vpelje splošna, jednaka in neposredna volilna pravica. Za južni Štajer se naj osnuje poseben namestniški oddelek dež. šolskega sveta. V Ljubljani se naj ustanovi slovensko vseučilišče in nadsodišče za slovenske pokrajine. Govornikovo razpravljanje so navzoči soglasno odobrili. Vrli organizator kmetov g. Ivan Kač pa je navdušeno in prepričevalno govoril o koristi in potrebi kmetijskih zadrug. Njegove besede so kmete popolnoma prepričale o potrebi zadrug, zato se je tudi takoj osnovala. Vsprejete so bile resolucije za poddržavljenje celjske policije, za versko šestletno šolo, proti rovanju učitelja Hórvateka, za odpravo vinske klavzule. Shod je tudi navdušeno pozdravil solidarnost desnice in nadepolno gibanje med Slovenci in Hrvati, ki naj za bodočnost združuje oba naroda v boju zoper skupnega sovražnika.

Hrvatski pokret v zimi l. 1848. Ravnokar je dotiskan četrti del te zanimive zgodovinske razprave, katero je čitajoče občinstvo tako lepo vsprejelo. Kakor so prva tri dela epohalne one dobe temeljito obravnavana in pisana popularno, tako je tudi četrti del, zato bodo i Slovenci tudi ta zaključni del radi čitali. Cena je IV. zvezku 45 novč. s pošto 50 novč. Vsi štirje zvezki veljajo broširani skupno 2 glđ. 80 kr. S pošto 15 kr. več. Lahko se dobi tudi same platnice za vsa štiri dela za 40 novč. Naročbe sprejema „Dionička tiskara u Zagrebu“. Izdajo toplo priporočamo.

Škof dr. Mahnič — krščanskim socijalcem. „Slovenska kršč. soc. zveza“ v Ljubljani je škofu Mahniču čestitala k 25letnici njegovega mašništva in se mu objednem zahvalila, da v svoji vladikovini tako hrabro brani slovensko liturgijo. Dr. Mahnič je poslal „Zvezi“ to-le zahvalo: Čestitka, katero mi je poslal slavni odbor „Slov. kršč. soc. zveze“ o priliki 25letnice mojega mašništva, me je zelo razveselila. Slavnemu odboru izrekam s tem najsrčnejšo zahvalo, da se me je tako ljubeznivo spomnil. Bog blagoslovi Vaš plemeniti trud ter pomozi od liberalizma zaslepljenemu, od kapitalizma tlačnemu krščanskemu ljudstvu do prave svobode, do boljše bodočnosti. Žrtvujte se še nadalje zato ubogo ljudstvo, katerega revščina je tudi našega Zveličarja globoko ganila. Tako boste vredni častnega imena krščanskih demokratov. Najiskreneje vdani Vaš + Anton, škof.

Domači slikar L. Grile je izložil v oknu Mathianove prodajalnice sliko sv. Družine, ki bo za župno cerkev v Boh. Bistrici. Težavno snov je g. Grilec mojsterki obdelal in vlil v sliko čudovito množino mislij. Slika vzbuja pravo pobožnost. Res srečno roko ima g. Grilec, zato bi bilo prav, da bi se na tega vrlega domačega umetnika često vzirali vsi tisti, ki pri nas gore za lepoto hramov božjih. Mnogo preveč se še daje dela dosti slabšim, pa dražjim tujcem!

Poskušen samomor. Slušatelj praškega vseučilišča M. Švigelj se je v Zagorju ustrelil v

glavo. Zmešalo se mu je. Ako ga ohranijo pri življenju, ne bude več videl na desno oko.

Celjsko državno pravdnštvo bude baje tožilo občinski zastop celjske okolice in celjski okrajni zastop, ker sta z zahtevo, da se poddržavi celjska policija, mestno celjsko policijo — razžalila. Kje so državna pravdnštva, da tožijo tiste, ki nabirajo darove za protidinastiško gibanje v Kraslicah?

Umora. Mrtvega so našli 29letnega kočarja And. Drniča iz Vršč v radovljiškem okraju. Ležal je v svoji koči mrtev na tleh. Njegovega brata in dva tovariša so zaprli, ker so sumljivi umora. — Boštjana Žvana, po domače „Kodrasa“, mesarja iz Gorij, našli so mrtvega pri dobravskem mostu poleg Kamne Gorice. Ležal je v vodi Lipnici ubit. Ubijalec mu je oropal denar. Orožnik iz Kroke in mestna policija ljubljanska sta aretovala Ravnika, posestnika in gostilničarja v Kolodvorski ulici ulici šte. 24, ker je zelo sumljiv groznega dejanja. Ravnik je prejšnji dan popival z Žvanom.

Vzprejme se jecljajoč, šolo še obiskajoč deček revnih starišev v brezplačni pouk. Kurs za slabo in težko govoreče se nahaja na Kralj. Vinohradih, Hálkova tr. čis. 55.—1. pater. Vsak dan od 9.—12. in od 2.—4. ure. Brošurice o vseh napakah govora, darovane od gosp. Fibingerja, prodaja Ustř. Matice školská po 1 glđ. F. A. Fibinger, pisatelj in strokovnjak zoper jecljanje.

Moško pevsko društvo „Kranj“ v Kranju vabi k pevskemu večeru s plesom, katerega priredi v nedeljo, dne 15. vinotoka 1899, v prostorih g. F. X. Sajovica („Nova pošta“). Vspored: 1.) Anton Foerster: Njega ni. 2.) Neznane avtorja: Šablenka. 3.) Neznane avtorja: Naša zvezda. 4.) Neznane avtorja: Mihova ženitev. 5.) H. Volarič: Slovenski svet, ti si krasan! 6.) A. Hajdrih: Jadransko morje. 7.) Iv. pl. Zajc: U boj. Šaljiva loterija. Prosta zabava in ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina nečlanom društva 20 kr., člani društva prosti. K mnogobrojni udeležbi vabi uljudno odbor.

Razne stvari.

Pozor! Opozarjamo na c. kr. naredbe, da se s 1. prosincem vpelje kronska veljava in da se ne bode smelo pod kaznijo več v knjigah računati z goldinarji.

Nadvojvodinja Marija Valerija je 8. t. m. v Wallsee povila princa.

Potres v Smirni. Vsled groznega potresa v Smirni je 80.000 ljudij brez dela. Beda je grozna.

Trgovski muzej v Zagrebu se bude pričel graditi prihodnje leto. Stroški za monumentalno stavbo bodo 150.000 glđ.

Iz srbskih ječ. Znano je, da ni bilo mnogo tako najivnih ljudij, ki bi verovali, da je Angjelič v ječi umrl nenadne naravne smrti. Obitelj njegova z uradno izjavo ni bila zadovoljna, nego je zahtevala novo sodnijsko ekshumacijo, ker so baje pri prvi ekshumaciji našli se sledovi arsenika, s katerim je bil zatrovan. Kot priče, da je to res, je pozivljala kapitana Gyorjeviča in oba ječarja. Želji rodbine pa se ni vstreglo, nego Gyorjeviča in ječarja so postavili pred sodnike, ki so izjavili da so „obtoženi“ v tej zadevi nedolžni, pač pa so ječarja obsodili na nezaten zapor radi — indiskrecije.

Delavci in gledališke predstave. Na predlog delavske organizacije je pozval mestni svet v Bernu mestno zastopstvo, naj ukaže družbi novega mestnega gledališča, da v gledališki sezoni vsakih 14 dnij priredi eno klasično predstavo za enotno ceno 50 cts. — „Soc. Praxis“ poroča, da je mestni svet v Manheimu v soglasju s svojo gledališko intendanco sklenil, napravljati v sedanji gledališki sezoni ljudske predstave za enotno ceno 20 vinarjev. Vršile se bodo te predstave ob sobotah ob 8. uri zvečer. Za začetek letos prirede štiri po zimi. Mislijo pa predstavljati samo klasične stvari. Prostori se bodo oddajali na ta način, da se bodo polagale vstopnice v raznih kuvertih v skrinjico, iz katere jim bodo potem potegnili toliko, kolikor se jih je plačalo. V Pragi je tako akcijo začelo

narodno-socijalno delavstvo. Isto zahteva od vodstva „Narodnega divadla“ po jedno predstavo na mesec. Porok pa je, da bode hiša vedno popolno razprodana in naprej plačane vse vstopnice; zahteva pa polovično ceno in začetek ob 8. uri zvečer. To se je dovolilo; zaradi cen so si pa še navskriž.

Morilec Hilsner je sedaj naznanil zopet sedem oseb, ki naj bi bile tudi udeležene pri umoru Ane Hruzove. Njegovi podatki o židih Erbmannu in Wassermannu so bili lažnivi. Le-ta žida sedaj jako dobro živita. Židje ju smatrajo za „mučenika“. Denarja jima ne manjka. Skoro gotovo Hilsner vedno lažnivo naznanja nove osebe, ker hoče s tem dati priliko uteči pravim sokrivcem. Židovsko časopisje se še vedno poteguje za Hilsnerja, ki je vender za svojo osebo obstal umor. Ker je Hilsner žid, hočejo židje na vsak način preprečiti izvršitev smrtne obsodbe. Krščansko časopisje se za Schenka in Schneiderja ni potegovalo. Židu je največji zlodejec drag, samo da je žid. Hilsner je bil tudi socijalni demokrat. Laž je, kar je „Narod“ poročal, da so zaprli mater umorjene Ane Hruze in njenega brata, ker sta sumljiva umora. To je želja židov in žurnalistov Penižka in Malovrha.

Stoglav in Hektor. „Novi List“ piše: Odvetnik v Voloski dr. Hektor Constantini je nedavno temu dobil od tržaškega prizivnega sodišča pismo, na katerem mesto imena „Hektor“ stoji Stoglav. Italijani so bili vsled tega uvažljivi in so tožili predsednika prizivnega sodišča v Trstu, dr. Kindingerja — na pravosodno ministerstvo. Toda, joj smole! Dr. Kindinger je postal med tem sam pravosodni minister in tako se bode imel zagovarjati in razsojevati — sam proti sebi radi „stoglavega Hektorja“.

Menelik, cesar Abesineje, pride prihodnje leto na razstavo v Pariz. O tej priliki pojde tudi v London na konference, da pove svoje mnenje o načrtu Angležev za gradnjo železnice od Kajire do najjužnije točke Afrike. To je stara želja Angležev, ker vedo, da bi s tem postali gospodarji vse Afrike. Ta želja jih je gnala tudi, da so izzvali vojno z Transvaalom, hoteč uničiti to republiko, ki je menda na potu njih drznim in požrešnim načrtom.

Zanimivosti. — Novo tobačno tovarno otvorijo dne 15. t. m. v Senju. Uposlenih bo v njej okoli 700 oseb. — Nemški kancelar Hohenlohe je že več dnij nevarno bolan. — V Liebenau na Češkem so delavci tkalnice in barvarnice ustavili delo, ker imajo premalo zaslužka. — Na Japonskem je bil v soboto tak vihar, da je pihnil cel vlak z železniškega mosta. — Dne 9. t. m. so predlagali v ogerskem drž. zboru, naj vlada kupi kotel v Genevi, v katerem je umrla cesarica Elizabeta, kar je bilo sprejeto. — Vest, da se omoži nadvojvodinja Štefanija, ni resnična. — Soproga srbskega polkovnika Nikolića, ki je obsojen na 20 let v ječo, je zblaznela.

Duše židovske so po Talmudu Bogu ljubše nego duše narodov nežidovskih. Duše nežidov so po Talmudu takšne, kakoršne imajo goveda in živali, ter izvirajo baje od zlodja. Vsled tega pravi Talmud, da tudi seme onega, ki ni žid, je živalsko seme. Židovske duše prejdejo po smrti v telesa drugih.

Nove sablje, s katerimi more vojak tudi streljati, so izumili Francozje.

Zlatega denarja je na vsem svetu za 9 milijonov gld., ki tehta 120 tisoč centov. Ako bi kdo ta zlati denar razdelil med vse ljudi na svetu, bi prišlo na enega človeka 16 1/2 kr. Ni veliko zlata na svetu!

Najnovije vesti.

Celjski Slovenci o slovenski zavarovalnici. „Domovina“ piše: „Taka zavarovalnica je bila že najno potrebna. Narodno-gospodarska organizacija na Kranjskem vse prepočasi napreduje. Slovenski denar v slovenske domače zavode! Potem bode tudi dobiček doma ostal!“

Dunaj, 12. oktobra. Češkima poslancema Pacaku in Skardi je Clary dejal, da odpravi jezikovne naredbe. Namestu tega za sedaj Čehi ne dobe nič. Iz Claryjevih izjav se posname, da morajo Slovani kapitulirati, ker so Nemci vender le še — dinastični.

Dunaj, 14. oktobra. Z laškimi poslanci bode grof Clary konferiral nazadnje. Vsled Claryjevih „konferenc“ postaja položaj vedno bolj nejasen.

Bolgarija je imela pretekli teden ministersko krizo. Predsednik novega ministerstva je Ivančev.

Batavia, 13. oktobra. Mesto Amahai uničil je potres. Štiri tisoč ljudij je pri katastrofi izgubilo življenje.

Listnica uredništva. G. najnovjšemu dopisniku iz Celja: Tudi Vaši dopisi nam bodo dragi, upamo pa, da vsaj uredništvu zaupate Svoje ime. Prej dopisov ne moremo priobčiti. — Poštni upravitelj: Prihodnjič! — Mladi duhovnik na Koroskem: Pojasnimo Vam pismeno.

Janko Klopčič

urar v Ljubljani, Prešernove ulice št. 4.

Priporoča: 55 (18)

Nikelnaste, jeklene, srebrne, Tula, ameriške plaque, zlate ure. Stenske ure. Ure z nihalom. Salonske ure. Pisarniške ure. Raznovrstne lično izdelane budilke. Srebrne, Tula, ameriške plaque, novo-zlate, fine 14kar. zlate verižice, zapestnice, prstane, uhane, zapone, priklepke, gumbice za manšete in srajce, igle za kravate iz granatov. Razne stvari iz Kina-srebra. Prstane in uhane z dijamanti in briljanti. Specijalitate vsake vrste v zalogi.

Nikjer se ne kupuje ceneje.

Popravila zanesljivo, točno in ceno!

Redka priložnost za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a
mizarski pohištveni obrt
v Ljubljani 73 (6)

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo
vsakovrstnega, likanega
in politiranega
pohištva

Narcčila se točno izvršujejo.

Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Redka priložnost za nakup pohištva.

Prodajalna

na lepem prostoru v Trubarjevi ulici ob svetega Jakoba mostu se odda 80 (3-1)

takoj v najem
pod najugodnejšimi pogoji Natančneje se izve v hiši sami št. 2.

Tinktura zoper kurja očesa

gotovo najboljše sredstvo
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.

Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.

Dobiva se v 60 (15)

deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“

M. Leustk-a v Ljubljani.

Cerkvena mizarska dela.

Podpisane izdelujem zlasti **cerkvene klopi, spovednice, okna, vrata in klečalnike** po vzorcih in lastnem načrtu ter se za taka dela priporočam čast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovem izvrstno delo in nizke cene. Že desetim cerkvam sem izdelal klopi v največjo zadovoljnost.

Da je moje delo res trdno in lepo, spridučejo klopi po farnih cerkvah v Dobu, Radomljah, na Rovu, Brdu, Goričici, v Moravčah, Pečah, Komendi, pri Sv. Jurju pri Kranju in v novi cerkvi v Vodicah, pa spovednica na Holmcu.

Ravno sedaj izdelavam cerkvene klopi za farno cerkev v Čemšenik.

Postavljenje novih klopij v cerkvi traja le 5 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,

43 (26)

pošta Domžale.

Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“,

dvorni založnik

Nj. svetosti papeža Leona XIII.

v Ljubljani,

Dunajska cesta.

Brezje na Sp. Štajerskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljše sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno skatljico tinkture za želodec z 12terimi stekleničicami in jeden lonček Glicerin Crème.

S spoštovanjem **Tomaž Dobek,**

Posljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničic izvrstne »želodčne esence«, ki se rabi z najboljšim vspehom.

20 (32)

Jožef Černko, župnik,
Vuhred. — Štajarsko.

Posljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš g. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporočajo in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem **Ivana Vidas**
pri Sv. Martinu, p. Sv. Nedelja,
S. Domenica d' Albona, Istria.

Ignacij Camernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

35 (21)

nagrobni spomenikov

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Najnovije!

Grobni okviri

Najnovije!

istotako trdni, kakor kamen, po najnižjih cenah.

Pozor!

Vsako sredo
ob 1/8. uri zvečer
v „Katol. Domu“
javno predavanje.

Ljubljančanje,
pristopajte k
Meščanskemu klubu!

Vincencij Čamernik

v Ljubljani, Slomškove ulice šte. 9
nasproti mestni elektrarni

se priporoča velečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in slavnemu p. n. občinstvu v naročila na razna strokovno natančno izvršena

cerkvena umetna in stavbinska dela

po poljubnih načrtih in narisih. — Ob priliki bližajočega se praznika Vseh svetnikov priporoča ob enem svojo **izborno zalogo**

nagrobni spominkov

iz raznovrstnih marmorjev. Vsprejema pa tudi naročila na izvršitev istih po specialnih načrtih in poljubnih slogih. — Cene so delu in blagu primerno zelo nizke, izvršitev naročenih del točna in trpežna. 78 (5-3)

Narisi so na razpolago.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani.

Vplačani zadružni deleži gld. 45.080.

Promet od 1. okt. 1898 do 1. okt. 1899: gld. 2,058.685·94.

Skupna aktiva gld. 302.643·53.

Sprejema hranilne vloge po 4½%, vloge na tekoči račun po 3½% od dneva vložitve do dneva vzdiga.

Izposoja se na menjice in na personalni kredit proti obrestim po 5 do 6% brez kakih stroškov.

Uradije se vsak dan ob navadnih urah:

Dvorski trg šte. 3.

82 (1-1)

Naznanjam s tem da se je **ta teden odprla**

moja druga prodajalnica na drobno v Filipovem dvoru v (Špitalskih ulicah).

Ista je specialni oddelek moje dosedanje trgovine na drobno in se je oskrbela s popolnoma novo, dobro asortirano zalogo blaga.

Najuljudneje vabim častito občinstvo, da mnogobrojno poseti to mojo novo prodajalnico.

J. C. Mayer.

81 (3-1)

Naznanilo.

Za udobnost častitih p. n. odjemalcev **sva odprla v ponedeljek, dne 2. oktobra t. l.**

na Dunajski cesti št. 6, zraven lekarne g. G. Piccoli-ja, še jedno trgovino z modnim in manufakturnim blagom.

Pri tej priliki si štejeva v dolžnost, da vsem svojim častitim p. n. odjemalcem izrekava zahvalo za veliko zaupanje, katero so nam izkazali vzlic vsem možnim nasprotnostim od gotove strani, ter si bodeva prizadevala, da si isto ohraniva.

Vsled prav ugodnih velikih nakupov moreva v zimskih predmetih postreči, kakor se nikdar doslej, kar je razvidno iz nastopnega izvlečka iz cenika.

Z velespoštovanjem

Conrad Schumi & Co., trgovina z modnim in manufakturnim blagom.
„Pri novi tovarni“

79 (3-2)

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 6 in Sv. Petra nasip šte. 2.

Izveček iz cenika.

Tiskani barhenti za obleke od 10 kr. naprej.
Ia flanelni barhenti za obleke, na obe strani vzorcani, pristne barve, meter 26 kr.
Ia modni tkani barhenti, pristne barve meter od 25 kr. naprej.
90 cm široko novo blago za obleke, od 28 kr. naprej.
130 cm široki pristani tirolski loden v vseh barvah, meter 1 gld.
120 cm široko volнено blago, meter od 45 kr. naprej.
120 cm široko damsko sukno, meter 1 gld..
Vrhu tega velika izber secesijskega blaga.
Hantes-Noveantes vzorcani žameti za obleke, meter 75 kr.
Velvet za damske obleke, meter od 1 gld. naprej.
Feluche v vseh barvah, meter od 95 kr. naprej.
Žameti v vseh barvah, meter od 95 kr. naprej.
Čista svilna Moiréband v vseh barvah in širokosti, od 6 kr. naprej.

Podšívno blago.

Foulardin, meter 10 kr.
Širing, meter 12 kr.
Volнено platno, Ia blago, 90 cm široko, 15 kr. meter.
Croisé Ia, meter 20 kr.
Zimnasto blago, meter 14 kr.
Organtin, meter 4 kr.
Zvočasto blago, meter 11 kr.
Reithoferjevi podložki za potenje, par 8 kr.
Blago za moške, tudi angleško, po vseh cenah.
Moške srajce, komad od 90 kr. naprej.
Ovratniki, komad 11 kr.
Manšete, par od 16 kr. naprej.
Moške kravate, komad od 5 kr. naprej.
Robci, komad od 2 kr. naprej.
Finí batistasti damski robci, od 10 kr. naprej.

Belina.

Kaliko odejna podšív, meter 18 kr.
Mauthnerski Cloth, izboren za damsko perilo, meter 18 kr.
Neapretiran Bombasin, meter 25 kr.
Najfinejši R Chiffon, neapretiran, meter 27 kr.
Secesijska zagrinjala, meter 35 kr.
Cipkasta zagrinjala, Ia izdelek, meter od 16 kr. naprej.
Štepane odeje, komad 2 gld.
Satin odeje, komad 3 gld. 50 kr.
Svilnato-atlasne odeje, najfinejše v vseh barvah, komad 7 gld.
Ravnokotno tudi vsi drugi manufakturni predmeti po čudovito nizkih cenah